

Pan

Tomasz Grodzki

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie Senatora RP Pana Mariusza Gromki w sprawie uruchomienia ruchu pasażerskiego i towarowego w przejściu granicznym Czeremcha-Wysokolitowsk¹, z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Problematyka wznowienia ruchu granicznego w kolejowym przejściu granicznym Czeremcha-Wysokolitowsk była omawiana podczas ostatniego posiedzenia Komisji do spraw Przejść Granicznych i Infrastruktury Polsko-Białoruskiej Międzyrządowej Komisji Koordynacyjnej do spraw Współpracy Transgranicznej², które odbyło się 7 czerwca 2019 r.

w Brześciu. W trakcie spotkania strona białoruska poinformowała o gotowości do przeprowadzania odpraw środków transportu w tym przejściu, natomiast strona polska wskazała, że powiadomi stronę białoruską o możliwości wznowienia ruchu niezwłocznie po zakończeniu realizacji niezbędnych przedsięwzięć w zakresie inwestycji infrastrukturalnych.

W sprawie wznowienia ruchu pociągów towarowych w kolejowym przejściu granicznym Czeremcha-Wysokolitowsk odbyło się kilka spotkań eksperckich, m.in. z inicjatywy PKP PLK S.A.³ W ramach tych przedsięwzięć przeprowadzono wizytację przejścia, omówiono potrzeby sprzętowe oraz infrastrukturalne, uszczegółowiono lokalizacje i rozwiązania techniczne wymagane do uruchomienia odpraw granicznych i celnych. Dotychczas na stacji kolejowej w Czeremsze zmodernizowano dziewięć torów, powstało też stanowisko do obserwacji wagonów-cystern oraz wyremontowano rampę do przeładunku towarów. Dodatkowo zabezpieczono dwa przejazdy kolejowe. W latach 2019-2020 zamontowano i uruchomiono stacjonarny monitor promieniowania gamma i neutronowego, sześć kamer (dwie obrotowe i cztery stacjonarne) oraz wybudowano dwa budynki kontenerowe na potrzeby Straży Granicznej i Krajowej Administracji Skarbowej (KAS)⁴. Ponadto wykonano oświetlenie miejsca dokonywania odpraw granicznych. Wyremontowano linię kolejową nr 43 Czeremcha-granica z Republiką Białorusi, która obecnie jest przejezdna i gotowa do przywrócenia połączeń kolejowych. Obecny stan realizacji prac organizacyjno-logistycznych jest tylko częściową odpowiedzią na zaspokojenie potrzeb służb wynikających z realizacji ustawowych zadań w zakresie kontroli ruchu granicznego oraz przemieszczania towarów i nie może stanowić ostatecznego rozwiązania.

Straż Graniczna wyraża gotowość do tymczasowego uruchomienia towarowego ruchu granicznego w kolejowym przejściu granicznym Czeremcha-Wysokolitowsk. Jednakże w celu zapewnienia optymalnego poziomu realizacji zadań

¹ Przekazane przy piśmie Pana Jarosława Wenderlicha, Podsekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (sygn. DSP.INT.4513.56.2021).

² Zwanej dalej „Komisją”.

³ Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe S.A.

⁴ Zastosowanie rozwiązania w postaci kontenerów dla służb granicznych wynikało z wysokich kosztów wynajmu obiektu należącego do PKP S.A., który potencjalnie mógłby zostać wykorzystany przez te służby. Rozwiązanie to należy traktować jako tymczasowe i w przypadku wzrostu liczby odprawianych pociągów konieczna będzie inwestycja w postaci budowy nowego obiektu dla ww. służb.

w zakresie kontroli ruchu granicznego jest niezbędne podjęcie dodatkowych działań zmierzających do wyposażenia Straży Granicznej w narzędzia umożliwiające monitoring trasy przejazdu pociągu (około 6 km) oraz miejsc odpraw granicznych, wygrodzenie drogi wzdłuż torów od kolejowego przejścia granicznego do linii granicy (trasa przewozu, droga celna/inspekcyjna), jak również montaż drugiego stacjonarnego monitora promieniowania gamma i neutronowego

w pobliżu stacji kolejowej. Istotną kwestię stanowią również potrzeby w zakresie infrastruktury teleinformatycznej, elektronicznych systemów zabezpieczeń, niejawnych systemów łączności, systemów kontroli dostępu i łączności radiowej, które są niezbędne do prawidłowej realizacji zadań służbowych.

Ponadto należy mieć na uwadze, że istotne w tym zakresie jest stanowisko KAS, która uruchomienie przejścia granicznego Czeremcha-Wysokolitowsk, a tym samym przywrócenie ruchu pociągów przez to przejście w ramach Nowego Jedwabnego Szlaku, uzależnia od spełnienia niezbędnych wymogów w zakresie standardów do kontroli przyjętych w KAS. Brak odpowiedniej infrastruktury kontrolnej, przede wszystkim urządzenia RTG do prześwietlania wagonów i kontenerów, uniemożliwia podjęcie efektywnych działań kontrolnych przez KAS.

Biorąc pod uwagę stan przygotowania infrastruktury technicznej przejścia granicznego Czeremcha-Wysokolitowsk, jak również przyjętą dla niego koncepcję jako miejsca stanowiącego uzupełnienie oraz alternatywę na czas modernizacji dla kolejowego przejścia granicznego w Terespolu, należy stwierdzić, że uruchomienie międzynarodowych przewozów towarowych bez zapewnienia odpowiedniej infrastruktury utrudni służbom granicznym właściwą realizację powierzonych im zadań kontrolnych oraz potencjalnie może spowodować wzrost zagrożenia dla nienaruszalności granicy państwowej Rzeczypospolitej Polskiej.

Z kolei uruchomienie ruchu pasażerskiego w kolejowym przejściu granicznym Czeremcha-Wysokolitowsk nie było przedmiotem rozmów prowadzonych ze stroną białoruską podczas ostatniego posiedzenia *Komisji*. Uzgodnienia prowadzone w ostatnich latach zarówno ze stroną białoruską, jak i w ramach wewnętrznych rozmów międzyresortowych dotyczyły wznowienia w tym przejściu tylko ruchu towarowego.

Jednocześnie należy wskazać, że od 15 marca 2020 r., zgodnie z kolejnymi rozporządzeniami Rady Ministrów *w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii*, zostało wstrzymane przemieszczanie się pasażerów w transporcie kolejowym wykonywanym z przekroczeniem granicy RP stanowiącej granicę zewnętrzną w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady³ (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. *w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen)*. Wznowienie pasażerskiego ruchu granicznego w kolejowych przejściach granicznych będzie uzależnione od kierunku rozwoju sytuacji epidemiologicznej w kraju.

Ponadto należy zauważyć, że wiodącą rolę w zakresie inicjatywy modernizacji i budowy nowych przejść granicznych pełni właściwy miejscowo wojewoda, który – jako terenowy organ administracji rządowej – odpowiada m.in. za utrzymanie przejść granicznych i jest gestorem środków finansowych przeznaczonych na realizację projektów budowlanych w tym zakresie.

Z uwagi na powyższe, w związku z trwającym zagrożeniem epidemiologicznym, obecnie kwestia wznowienia ruchu odpraw na kolejowym przejściu granicznym Czeremcha-Wysokolitowsk pozostaje sprawą otwartą i wymaga stosowych działań związanych z infrastrukturą przejścia oraz zmian legislacyjnych.

Z poważaniem
MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
z up. Bartosz Grodecki
Podsekretarz Stanu

- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym-

Otrzymuje: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.